

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Parashat Vaeth'anan – Du 19 au 22 juillet 2021

Souguia n° 32

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Tefilat Haderekh

Cette semaine, nous étudierons la Souguia de Tefilat Haderekh. Nous verrons la Mh'loket entre Rachi et Bahag sur le moment pour faire cette Tefila, ainsi que la longueur du chemin nécessaire pour cette Tephila. Nous verrons aussi s'il est possible qu'elle soit dite plusieurs fois dans une même journée.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette

1. Sources de cette Mitsva

Etudier cette Guemarra en se penchant essentiellement sur l'avis de Rachi. Comment comprend-il la définition de cette Tephila ?

Comment comprenez-vous la deuxième question de la Guemarra « עד כמה » ? Est-elle liée à la première ?

כתב: תפלת השחר פרק רביעי ברכות

יודעים לפרש לרש"י: לא פרסה ולא סתמי. לא הכפוס שמתוך הכעס אמה כל לדי חטא: לא סרוי. לא משתכר בייין: המלך. טול רשות:

שומע תפלה אמר רב הונא יהלכה כאחרים אמר ליה אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא ילא תרתח ולא תחטי ולא תרוי ולא תחטי וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא מאי המלך בקונך וצא אמר רבי יעקב אמר רב חסדא זו תפלת הדרך ואמר רבי יעקב אמר רב חסדא כל היוצא לדרך צריך להתפלל תפלת הדרך מאי תפלת הדרך יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום [1] ותסמכני לשלום ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותשלח ברכה במעשי ידי [2] ותתנני לחן לחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי [3] בא"י שומע תפלה אמר אבני יעולם

ל. תפלת השחר פרק רביעי ברכות

ליסקף נפשיה. אל יתפלל תפלה קצרה בלשון יחיד אלא בלשון רבים שמתוך כך תפלתו נשמעת: עד כמה. זמנה להתפלל: עד פרסה. אבל לא לאחר שהלך פרסה. וזה"ל מפרש עד כמה יבקש לילך שהיא צריך להתפלל עד פרסה אפי' אין לו לילך אלא עד פרסה אבל דרך פחות מפרסה אין צריך להתפלל תפלה זו: רב ששם. מאור עינים הוא: מהיום טוב אל תקרא רע. הואיל ואני יכול להתפלל מעומד שהרי חבורתי עומדת לא אקרא רע להתפלל מהלך ואע"פ שמתר: ובי מטי לביסיה בעי מהדר ללוויי. שהרי לא התפלל כלום מתפלת י"ח: שאין דעמו מיושבת עליו. שקשה עליו עבוד הדרך: לכוין אם הרווחם. ללך ארץ ישראל כדבעיך למימר תל שהכל פונים בו: אחורי בים הכפרים. כמערכ

והיכי מצלי אה. התפלת הדרך קאי ורב ששם אמר אפי' מהלך וק"ל כרב ששם ומיהו בתוספת פסק ה"ר יוסף כרב חסדא וכן רב אלפס פי' דרב חסדא עדיפא ליה טפי: מאי איבא בין הבינוו לתפלה קצרה. תימה למה דאיכא בינייהו דתפלה קצרה אינו מתפלל אלא במקום סכנה והבינוו מתפלל אפילו שלא במקום סכנה וי"ל דהכי קא בעי מאי בינייהו כל א' במקומו תפלה קצרה במקום סכנה והבינוו שלא במקום סכנה: הלכה ברבי. שלא ירד למטה ואפי' שלא במקום סכנה ואפילו במהלך מתפלל ואינו צריך להחזיר פניו כנגד ירושלים: הדין עומד בח"ל יבין כנגד ארץ ישראל. ול"ג לכו דאפניו קאי כדקמי סיפא היה עומד כמזרח מחזיר פניו למערב:

מהרש"א חידושי אגדות מסכת ברכות דף כט עמוד ב

וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך כו'. לפי שכל הדרכים בחזקת סכנה הם וגם אם יצא בדרך לשלום מי יגיד לו אם יצליח שם ואין לו להמלך רק עם קונו היודע בו שיוליכנה לשלום וישלח ברכה כו'

2. Quand faire la Tefila et pour quel longueur ?

Ces sujets devraient s'étudier en deux parties différentes, mais les paroles des Richonim les relient systématiquement. C'est pourquoi il faudra définir pour chaque Richon ses conclusions pour chaque sujet.

Comment les Richonim ont-ils compris Rachi pour celui qui n'a pas fait sa Tefilat Haderekh dans la Parsa, peut-il se rattraper plus tard Bediavad ? Tentez de donner une explication

Expliquez à quoi correspond la Parsa selon la Chita du Bahag. Que pense-t-il pour un chemin plus court mais dont le danger est grand ? Quelle serait la Halah'a si le chemin est entouré d'habitations à moins d'une Parsa ?

חידושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ד - תפילת השחר

אימת מצלי לה אמר ר' יעקב אמר ר' חסדא משעה שיאחז בדרך ועד כמה עד פרסה. פי' שיש לו להתפלל באותה פרסה ואם לא התפלל אותה עד שהלך פרסה עבר זמנה ושוב אין לו להתפלל אותה אבל לענין הדרך לא נתנו בו שיעור לכמה דרך מתפלל אותה

ראבי"ה חלק א - מסכת ברכות סימן פו

אימת מצלי לה אמר רב חסדא משעה שהתחיל בדרך ועד כמה עד פרסה. יש מפרשים דוקא כשרוצה לילך מביתו לכל הפחות [פרסה, ויש מפרשים] עד פרסה יש תקנה לחזור ולהתפלל אבל מכי עבר פרסה לא שגא בספינה ולא שגא ביבשה הוי מעוות שלא יוכל לתקן

Les mots du jour à apprendre :

Sort	יוצא
Paume	כף
Ennemi	אויב

Programme du Mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette*

(Suite)

* Etudier l'avis du Roch : peut-on dire que le Bahag serait d'accord de faire la Tefilat Haderekh depuis la maison ?

רא"ש מסכת ברכות פרק ד סימן יח

א"ל אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא לא תרתח ולא תחטא לא תרוי ולא תחטא וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא מאי היה אמר ר' יעקב אמר רב חסדא זו היא תפלת הדרך ואמר ר' יעקב אמר רב חסדא כל היוצא לדרך צריך שיתפלל תפלת הדרך מאי תפלת הדרך י"ר מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום ותסמכני לשלום ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ותחזירני לביתי לשלום בא"י ש"ת. אמר אביי לעולם [דף ל ע"א] לישתף אינש נפשיה בהדי צבורא אימת מצלי לה א"ר יעקב אמר רב חסדא משעה שיאחז בדרך ועד כמה עד פרסה. בה"ג כתב מי שיש לו לילך פרסה או יותר יברך אבל פחות מפרסה אינו מברך וי"מ עד כמה נידון אותו באחיזת הדרך ויכול לברך אותו עד פרסה כלומר בתוך פרסה ראשונה יכול לומר אבל לאחר פרסה לא ונראה פי' ה"ג עיקר אם יש לו עדיין ללכת הרבה למה לא יברך אבל כשיש לו לילך פחות מפרסה בקרוב לעיר לא הוי מקום סכנה וא"צ לברך. והיכי מצלי לה. רב חסדא אמר מעומד רב ששת אמר מהלך וכדבר חסדא טפי עדיף דהא רב ששת קאי וקמצלי לה דאמר מהיות טוב אל תקרא רע

תוספות הרא"ש מסכת ברכות דף כט עמוד ב

זו תפלת הדרך. ולא היינו תפלה קצרה דמתני' דהתם מיירי במקום סכנה ומתפלל אותה במקום י"ח ברכות אבל הכא ביישוב איירי ובאדם שרוצה לצאת לדרך ואפילו התפלל י"ח ברכות צריך לומר תפלה זאת

חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף ל עמוד א

(Optionnel)

אימת מצלי לה וכו' ועד כמה עד פרסה, פי' ועד כמה מצלי לה כלומר אם שכח ולא התפלל אותה משעה שהחזיק בדרך עד כמה הוא זמנה עד פרסה הא אם לא נזכר עד שהלך יותר מפרסה שוב אינו מתפלל אותה ועבר זמנה הוא ויש מי שפי' כמה מהלך רוצה ללכת שהוא חייב בה עד פרסה הא למהלך פחות מפרסה לא מצלי לה

רבינו יונה מסכת ברכות דף כ עמוד א

משעה שיאחז בדרך ועד כמה פרסה בעל הלכות גדולות ז"ל אומר שכשיש לו ללכת פרסה או יותר מברך אבל בפחות מפרסה אינו מברך דכמו שהוא בעיר דיינין ליה ורוצה לומר עד כמה מהלך יהיה הדרך שהולך ושיברך ויש מקשים עליו מדאמרין בירושל' (ה"ד) כל הדרכים בחזקת מסוכנים ואפשר לומר שזה אינו אומר בקרוב לעיר אלא כשהולך בדרך בין הכפרים שהכל הוא בחזקת סכנה וצריך להתפלל ולבקש על נפשו ויש מפרשים דהכי קאמר ועד כמה נידון אותו באחיזת הדרך ושיכול לברך אותו ומהדרינן עד פרסה כלומר בתוך הפרסה הראשונה יכול לאמרה אבל אחר פרסה לא ונראה למורי הרב נר"ו דודאי הפירוש הנכון כך הוא דעד כמה ר"ל

עד כמה הוי אחיזת הדרך אבל אינו כמו שאומרים שאם לא התפלל בתוך פרסה לא יתפלל אחר כך שזה לא יתכן דכל זמן שיש לו עדיין ללכת מחויב הוא בענין התפלה הצריכה אלא יש לו לאמרה לכתחלה לאחר שיצא מן העיר בתוך הפרסה הראשונה ואם שכח ולא אמר אותה בתוך הראשונה אומר אותה אח"כ על מה שיש לו ללכת כל זמן שרב ממנו הדרך עד שיתקרב למקום שהולך ודמי להא דאמרינן בתפילין מברך עליהם משעת הנחתן ועד שעת קשירתן ור"ל שמשעה שמתחיל להניחן משם ואילך מברך כשירצה עד שעת קשירה אבל ודאי לא בא למעט שאם שכח ולא בירך עד שעת קשירה שלא יברך עליהם אחר כך כיון שלא חלץ אותם עדיין דכל זמן שהאדם מקיים המצוה אף על פי שלא בירך עליה מתחלה כיון שעדיין מקיים אותה יש לו לברך כשנזכר ולא תימא כיון שלא בירך מתחלה אין זה עובר לעשייתה שמאחר שמקיים אותה עכשיו אף ע"פ שאינו עובר לעשייתה ממה שעבר אפ"ה עובר לעשייתה הוי ממה שמקיים אחר כך הלכך מי שלא בירך מתחלה כשנתעטף בציצית או כשהניח תפילין כל זמן שמעוטף בטלית או שהתפילין מונחים עליו חוזר ומברך

בית הבחירה למאירי מסכת ברכות דף כט עמוד ב

(Optionnel)

כל היוצא לדרך צריך שיתפלל תפלת הדרך אומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותעמידני לשלום ותסמכני לשלום ותחזירני בביתי לשלום ולחיים ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי בא"י שומע תפלה ואינו אומרה עד שיחזיק בדרך עד פרסה ופירושו למהלך יום ואם אינו הולך מהלך יום נראה לי שאומרה אחר שיצא מתחומי העיר ואם לא התפלל אותה עד פרסה אומרה כל זמן שירצה ולשיטה זו אנו גורסים אימת מצלו לה משהחזיק בדרך ועד כמה עד פרסה ומ"מ יש גורסים אימת מצלי לה עד פרסה כלומר באיזה דרך הוא צריך לתפלה זו כל שדעתו לילך עד פרסה אבל פחות מזה אינו צריך ויש מפרשים שאם לא בירך ביציאתו מברכה עד פרסה משם ואילך אין זה נמלך בקונו ואינה אומרה ותפלה זו רשאי לאומרה אפי' בהלוך ואם מתעכב בה יפה הוא עושה ומגדולי החכמים עושים כן אחר שלא היה מקום סכנה

Les mots du jour à apprendre :

S'associer	לִישְׁתַּתֵּף
Homme	אִישׁ
Quand ?	אֵימַת

Programme du Mercredi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette*

* Etudier la discussion des Ah'aronim sur l'avis du Maharam

טור אורח חיים הלכות תפילה סימן קי

[...] והר"מ מרוטנבורק כשהיה יוצא לדרך בבקר היה אומר אחר י"ר כדי להסמיכה לברכת גומל חסדים ותהיה ברכה סמוכה לחבירתה וי"ל אותה אחר שהחזיק בדרך ואין לאומרה אלא א"כ יש לו לילך פרסה אבל בפחות מפרסה לא יחתום בברוך ואם שכח מלאומרה יאמר אותה כל זמן שהוא בדרך ובלבד שלא הגיע תוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה משם ואילך יאמר אותה בלא ברכה

ט"ז אורח חיים סימן קי ס"ק ז

פי' שלא יעבד מלומר אותה אחר פרסה ראשונה ויכול לומר אותה אפילו בעיר קודם שיוצא לדרך ומ"ש שיחזיק בדרך פי' שיהי' מוחזק בודאי לילך וראיתי לקצת מקפידים שלא יאמר אותה עד שהוא דוקא חוץ לעיר על השדה ואין לזה שורש ועיקר מכל הפרושים והרי מהר"מ היה מתפלל אותה בבקר ביום שרצה ללכת בדרך ומ"מ נראה טעם למה שמתפללין אותה חוץ לעיר הוא משום שאז יאמר אותה עם אחרים וזכות דרבים עדיף מ"מ יהיה נזהר לומר בבית תפלה היוצא מן הכרך הנזכר בס"י ר"ל

פרישה אורח חיים סימן קי

ויש לומר אותה אחר שהחזיק בדרך. גם הר"מ שהיה סומכה ליהי רצון היינו כשהיה מתפלל בדרך וזהו שכתב רבינו כשהיה יוצא מהר"ם לדרך בבוקר [...]

3. Peut-elle être dite plusieurs fois par jour ?

Que fait-on si le voyage se fait en deux étapes dans la même journée ?

La conclusion Halah'a sera étudiée à travers le Mishna Broura

טור אורח חיים הלכות תפילה סימן קי

[...] ואצ"ל אותה אלא פעם אחת ביום אפילו אם ינוח בעיר באמצע היום [...]

בית יוסף אורח חיים סימן קי

ואין צריך לומר אותה אלא פעם אחת ביום אפילו אם ינוח בעיר וכו'. כן כתב הכל בו בסימן פ"ז (נו:): בשם הר"מ (תשב"ץ קטן סי' רמב) וכתב עוד (שם) אבל אם דעתו ללון בעיר ואח"כ נמלך בו ויצא ממנה לעבור חוצה לה או לשוב לביתו צריך לחזור ולהתפלל אותה פעם אחרת

שערי תשובה סימן קי

[ח] ביום. עבה"ט, ועיין בר"י בשם תשובת הרדב"ז כת"י אם לן במקום ישוב שחייב להתפלל תפלת י"ח כשיוצא צריך לומר תפלת הדרך כאילו יוצא בתחלה, ואם לן שלא במקום ישוב או שהיו הולכים ביום ובלילה פעם ראשון' יברך ויחתום ובשאר ימים יברך ולא יחתום עכ"ל, והבר"י כתב ע"ז דה"ה מפרש לים יאמר תפלת הים בפעם ראשונה בחתימה ובשאר ימים יברכו בלא חתימה ע"ש

Les mots du jour à apprendre :

Saisit	אוחז
Combien ?	כמה
Comment ?	היכי

Programme du Jeudi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette*

* Etudier essentiellement les Se'ifim 'ה' et 'ר' avec le Biour Halaha indiqué

Les mots du jour à apprendre :

Plus	טפי
Debout	מעמד
Marche	מהלך

Bon Limoud sur Matmidim !

הלכות תפלה סימן קי

קלט באר הגולה

(יט) לאמרה (כ) בלשון (ו) רבים (כא) ואם אפשר (כב) יעמוד מליך כשיאמרנה וואם היה רוכב (כג) אין צריך (ד) לירד: ה' אין צריך לומר אותה אלא פעם אחת (ט) [ג] ביום (כד) ביום אפי' (כה) אם ינוח בעיר באמצע היום אבל אם דעתו ללון בעיר ואחר כך נמלך ויצא ממנה לעבור חוצה לה או לשוב לביתו (כו) * צריך לחזור ולהתפלל אותה פעם אחרת: ו' הר"מ מרוטנבורג כשהיה יוצא (כז) לדרך (ט) [ג] בבקר היה אומר אחר יצאן כדי להסמיכה לברכת הגומל חסדים ותהיה ברכה (כח) הסמוכה (י) לחברתה:

שערי תשובה

[א] רבי. עשה"ט וצנר"י שקיבל שלמוד בכל יום קאת מומרי תהלים כנוונה והכנעה טוב לו. וישתדל שיעשו לו לוי וכל המעלה אינו נזוק וכופין ללוי כמ"ש הרמב"ם פרק י"ד מהלכות אבל ועיין ח"מ סימן כמ"ו והנפטר מחבירו לא יפטור אלא מתוך דבר הלכה: [ב] ביום. עשה"ט ועיין ברי"י בשם משנת הרד"ק כמ"י אם לן במקום ישב שחייב להתפלל חפלת י"ח כשיזאל לדרך לומר חפלת הדרך כאילו יזאל חפלה ואם לן שלא במקום ישב או שהיו הולכים ביום וצליה פעם ראשונה יצא ויחמוס וישאר ימים יצרך ולא יחמוס עכ"ל. והצ"ח כתב ע"ז דהיה מפרש לים יאמר חפלת הים צפעס ראשונה בחמימה וישאר ימים יצרכו בלא חמימה ע"ש: [ג] צבוקר. עשה"ט עיין לקמן סימן י"א. ועיין בעט"ו. וצנר"י כתב שבאמר שער יוסף על הוריות הראה פנים דשפיר מצי לנכך כל שאלה מפתח יצאו ללכת לדרך אף שעודנו צעיר עיין שם. ובשבת יעקב ח"צ סימן מ"ו הביא דברי גיטו הא"ר והכריע שחפלת יציאתו מצינו אין לנכך עד שמהלך דרך אבל שכבר הוא במלון מחפלת קודם שיוצא לדרך. ועיין בא"ר דע"כ בדיעבד יוצא שאומר צבוקר ליתך לדרך אף ביום ראשון ע"ש. ועיין במפארת שמואל בהגהות הרא"ש שכתב בשבת לאומרה אפילו הגיע קרוב למלון אפילו מוך פרסה אומרה ודלא כהטור וקשה להקל ולנכך נגד הטור. ואמנם גם הפארת שמואל מודה ששם הוא דרך חורמו לבימו והגיע סמוך לבימו מוך פרסה שלא יצרך:

מן הכרך הנוכח בסימן ר"ל לבי"ע אומר אותה צביתו ע"ש: (י) לחברתה. כגון שיאכל או שיסתה דבר ויצרך צרכה אחרונה או יטול מים ויאמר

ביאור הלכה

אם הוא מוכרח ללכת לדרך של גדודי מיה ולפסיח אחר שכבר התפלל אין צריך להתפלל ג"כ רק תפילה קצרה זו ולא תפילה הדרך וכן משמע באור זרוע ואם יאל לדרך והתפלל מה"ד ובאמצע הדרך נודע לו שהוא מקום גדודי מיה ולפסיח י"ל דאין צריך עוד להתפלל תפילה קצרה זו ונכלל במה שאמר מחלה והיאלו מכל ארבע ארבע דברים ומכל מיני פגעים רעים וכו': * צריך לחזור ולהתפלל וכו'. עיין במ"ב הטעם ולפ"ו נראה דכ"ש אם לן באושפיחא והשכים קודם שצוקר לנפשו ללכת לדרך לנכך מה"ד אף שלא האיר עיניו היום דזה הוה היספח הדעת גמור וכן משמע קאת צבוקר הגר"א מדכתב דהוה כמו צרכה המורה וכו' וצנר"י ק"ל לעיל בסימן מ"ו דצריך לנכך ברה"ט חייב כשהשכים אף לישאל דפמ"ג שכתב דבכל צוקר יאמר אותה משמע קאת שלא כדברינו ואולי נקט לשון זה משום דלכתפילה נכון ללכת בני טוב ואפילו אחר"ל דעוב יומר להמתין מלומר מה"ד עד אור היום עכ"פ אם יודמן לו שאז לא יוכל לומר כגון שיהיה או סמוך לפרסה לבימו מוטב

היום פן יקרה חיזה מקרה והתבטל ממנוה וצנר"י יש עוצרי דרכים שאין לוקחין עמן אפילו תפילין וסומכין עלמן שדכרך ישאלו מאחרים ועונם גדול כי הרבה פעמים מצוי שע"ז עוצרים מן" ק"ש ותפלה כשממתינים עד שידמין להם. ועוד שלוקחין תפילין ממה שצא בידם ואין מקפידים אם הקשר של ראש הוא לפי ידמיו או לא: (כא) ואם אפשר. כגון (יט) שהצבוקר ממחמת: (כב) יעמוד מליך. אך (כ) אם עיכוב מעידתו יטרידו מותר לומר במהלך או במושב: (כג) א"צ לירד. (כד) שירידתו ועלייתו טורדתו אלא (כז) יעמיד הנהמה מליך אם אפשר לו שאם ירכוב הרי הוא כמהלך (כח) וה"ה ליושב צעגלה שא"צ לירד אלא" להעמיד הסוסים אם אפשר לו: ה' (כד) ביום. פי' (כד) בכל יום ויום כ"ו שהוא דרך מחויב לומר אותה: (כה) אם ינוח. ר"ל שמתעכב שם חיזה שעות כדי לנוח ואח"כ חוזר והולך ללכת ביום ששנע צעיר דעתו היה לחזור ולילך א"צ לחזור ולנכך: (כו) צריך וכו'. דהוה היספח הדעת (כה) וכו' אם לן בדרך באושפיחא צליה לנכך צבוקר (כו) אך אם הוא נוסע כל הלילה דהיינו שאינו לן בקציעות באושפיחא (כו) רק ינוח חיזה מעט זמן באושפיחא ואח"כ חוזר לנפשו יש לנכך צבוקר צלי חמימה ועיין צנר"ל: ו' (כז) לדרך בבקר. פי' כשהיה נחון לפעמים לילך לדרך צבוקר קודם חפלה והיה אומר הצבוקר דרך היה מסמין חפילת הדרך אחר י"ה"ר (כח) אבל כשהוא מהלך אחר חפילה אין יכול לומר מה"ד קודם חפלה דהלא עכ"פ אסור לאומרה עד שהחזיק בדרך וכמ"ש צנר"י: (כח) הסמוכה לחברתה. שאינה פומחת צבוקר (כט) ואם הולך באמצע היום יסמיכה לצרכה אחרת כגון שיאכל או ישחה חיזה דבר ויצרך צרכה אחרונה או יטול מים ויאמר אשר יצר (ל) ובמקום שאין יכול לעשות כ"ו כגון שאין לו על מה לנכך וגם הוא יושב צעגלה בין אנשים ואינם רואים להמתין עליו עד שירד ועלה

שער הציון

(טו) מ"א: (טז) מ"א: (יז) רש"י שם: (יח) ח"א: (יט) גמרא: (כ) א"ר ושא"ל: (כא) לצטט: (כב) מ"א: (כג) ח"א ושא"ל: (כד) כל האחרונים דלא כפר"ם: (כה) פרישה ושא"ל: (כו) מוכח מש"מ וכו"י דלא עדיף מנה"מ דנענוע כל הלילה מאדדים האחרונים שלא לנכך צבוקר: (כז) פשוט: (כח) מ"א וא"ר ושא"ל דלא כט"ו: (כט) של"ה ומ"א ושא"ל: (ל) ע"מ ופרשה ושא"ל וכו' משמע מביאור הגר"א:

הגהות ותיקונים: א) בס"ז: ב) ותתני: ג) זמן: ד) בבה"ט ס"ק: ה) צ"ל אחר שהגיע זמן תפלה: הנהרות והארות: ו) עיין מ"ב ס"י ס"ג ס"ק י' לענין יושב בעגלה כשצריך לקרות ק"ש: ז) עיין מ"ב ס"י ר"ט ס"ק ח' אם טעימה הוה הפסק:

ד"קוטי דברי הרב: א) בשו"ע הרב סעיף ה' כתב כהשו"ע. ובסידורו כתב שבשאר הימים שמתעכב בדרך יאמר חפלה הדרך בכל בוקר אפילו במלון בלי הזכרת ה' בחתימה.

הלכות תפלה סימן קי קיא

ז *ואמר אותה אחר (כט) שהחזיק (יא) בדרך (ל) * ואין לאומרה 'אלא אם כן יש לו לילך (יג) פרסה (לב) אבל פחות מפרסה לא יחתום בברוך (ולכחלה יאמר אותה פרסה ראשונה) (רש"י והר"י) ואם שכח מלאומרה יאמר אותה כל זמן שהוא בדרך ובלבד שלא הגיע (לג) תוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה ומשם ואילך יאמר אותה בלא ברכה: ח (לד) "הנכנס (יג) לבית המדרש (לה) יתפלל יר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שלא אכשל בדבר הלכה וכו' (לו) וביציאתו (לז) יאמר מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש:

קיא דין סמיכת גאולה לתפלה. ובו ג' סעיפים:

א (א) *צריך לסמוך גאולה לתפלה ולא יפסיק (ב) ביניהם (ג) 'אפי' באמן אחר גאל ישראל (ד) ולא באר היטב

אשר יר של"ה נ"ז ואגודה. נוהגים לטול רשות מהגדולים ומתכבדים כשהולכים לדרך ויש סמך ממ"ש חו"ל נמלכים בסנהדרין פירש"י נטלו רשות כדי שיחפלו עליהם. ע"ז: (יא) דרך. ולא יאמר בתוך עבודה של עיר דהיינו בתוך ע' אמה ושירים מן העיר דעבורא דמתא כמתא דמי: (יג) פרסה. הוא ח' אלפים אמה. דמיל הוא אלפים אמה. ופרסה הוא ד' מילין. ואם הולך במקום סכנה יש להחפול ח"ה אפי' בפחות מפרסה. ט"ו וכ"כ ע"ת: (יג) לכה"מ. נ"ל דה"ה צמי שיושב ללמוד

ביאור הלכה

שיאמרנה קודם שהאיר היום כוללע"ד לבאורה: * ואין לאומרה כו'. ע"ן ע"כ הטעם והוא מהר"ש ולבאורה לפ"י אפילו אם יש לו ליטע פרסה ביחד אף שהוא נוסע הפרסה דרך חיזה עיר או שידע שאיזה עיר קרובה בלד דרך נסיעתו בתוך פרסה ג"כ לא יאמר מה"ד צחמיה דהא ליכא מקום סכנהא ואפשר דלא פטרו רק אם כל דרך נסיעתו היה פחות מפרסה ומה שאמר אפי"כ ובלבד שלא הגיע וכו' שאין החס דמה שהלך כבר ליכא לאיטרופי לחייבו ע"ז ומה שישעל אמר נקיעה אחריהא היא משא"כ בענינו וז"ע:

למיקום: ז (כט) שהחזיק בדרך. ר"ל (לד) שלא יאמרנה כשעדיין הוא בתוך העיר שדר בה אף שמכין עצמו ללכת לדרך (לה) ועיבורה של עיר דהיינו שבעים אמה ומעט יותר סמוך לעיר לאחר שכבר כלו כל הצמים הרי הוא כחוף העיר והט"ו מחיר אפילו בתוך העיר משעה שגמר בלבו והכין עצמו ללכת אבל הא"ר והפמ"ג ושאר אחרונים חולקין ע"ז והסכימו דלכתחילה יש לזוהר שלא לעשות כן אף בדעיבד יש לסמוך על דבריו. וכ"ז בתחלת יציאתו מצותו (לו) אבל כשהוא לן בדרך יוכל לומר תה"ד צבורק כשמכין עצמו ללכת אפילו כשהוא עדיין בעיר דכבר החזיק בדרך. וע"ן לקמן בסיון ר"ל לענין מה שמחפלו כשיצא מן הכרך ובמ"ז ע"ס: (ה) ואין לאומרה וכו'. שפחות מפרסה בקרוב לעיר אינו מקום סכנה מן הסהא אם לא שמוחק לן באותו מקום שהוא מקום סכנה או יש לבכך תה"ד בכל גווני. ואין חילוק בין הולך בספינה להולך ביבשה [א"ר] ולפ"ז גם הנוסע על מסילת הברזל יש לו לבכך תה"ד אפילו אם נוסע רק פרסה ולפ"ז יש לזוהר לכתחילה חייב כשמחיל לנסוע לדרך ברכת תה"ד וכמו שכתב הרמ"א בסמוך דלכתחילה יהדר תוך פרסה ראשונה וביעבד יבכך עד לנסוף כ"ו שיש לו עדיין פרסה אחת ליטע על המסילה: (לא) פרסה. הוא ח' אלפים אמה דמיל הוא אלפים אמה ופרסה הוא ד' מילין: (לב) אבל פחות אמה וכו'. ומפני זה (לו) כשאחד בא מן הדרך בתוך פרסה העולם שלא ליתן לו שלום דאין זה מקרי בא מן הדרך דהא אין אומר תפילת הדרך: (לג) תוך פרסה. ואפילו אם בדעתו ליטע עוד אח"כ כמה פרסאות מעיר זו הוא נקיעה בפני עצמה והשתא הוא עכ"פ פחות מפרסה וליכא סכנה: ח (לד) הנכנס לביהמ"ד. (לה) האר"י ז"ל היה אומר בכל צוקר והיה אומר אח"כ כי ד' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה גל עיני ואציטת נפלאות מתורתך: (לה) יתפלל יר"מ. ואין זה חתימה. כתב ט"ו דה"ה מי שיושב ללמוד ביחידות ובפרט אם הגיע להוראה לריך להחפול שלא יעשה בלימוד יבאוראה לומר על טמא טהור ועל אסור מותר וטוב לומר נוסח אחד קצר כולל הרבה וזהו יר"מ ה' או"א שתאיר עיני במאור תורתך ותגילני מכל מכשול וטעות הן דיניי אסור והיתר הן דיניי ממונות הן בהוראה הן בלימוד גל עיני ואציטת נפלאות מתורתך ומה ששגיית כבר העמידני על האמת ואל תלל מפי דבר אמת עד מאוד כי ד' יתן חכמה מפיו דעת וכדאיחא בגמרא: (לו) וביציאתו וכו'. כתב הרמב"ם צפי' המשנה והלה שתי תפלות חובה. ויש לו להחפול יושב או עומד כמו שזדמן לו ולא יחזור פניו למרחק ולא למערב ולא יעשה השתחויה וכו' ע"ש והביאו הא"ר ושאר אחרונים: (לז) יאמר מודה וכו'. וה"ה העוסק בתורה ביחידות כל היום לריך לומר כן בכל ערב אחר גמר לימודו [מ"א]:

א (א) צריך לסמוך. אבל (א) במוסף ומנחה מותר לומר פסוקים קודם ד' שפתי תפתח אבל לא אח"כ דפסוק זה המכלל תפלה הוא דהא מהאי טעמא נוכל לומר אותו בין גאולה לתפילה מפני דכיון דקבעוהו רבנן בתפלה יש לו דין תפלה א"כ אין להפסיק בינו לתפלה י"ח: (ב) ביניהם. ואפילו (ג) כשהיה בעלמא יומר מכדי דיבור יש לזוהר לכתחלה [כדי דבור הוא כדי שאילת תלמיד לרב]: (ג) אפילו באמן וכו'. וה"ה דקדיש וקדושה אין לענות ודלעיל בסיון ס"ו ס"ט ונקט אמן משום דשם סליק ענינא של הברכות ק"ש וה"א דיכול לענות אמן אפילו אחר עצמו ודלנקמן בסיון רע"ו ס"א קמ"ל דלסוף משום הפסק ואפילו אחר הש"ן לא יענה: (ד) ולא בשום פסוק. ואפילו (ג) בערבית קודם תפילת י"ח ג"כ יש לזוהר

שער הציון

(לא) ע"ז ובה"ט: (ג) פמ"ג: (ג) מ"א: (לד) אחרונים: (לה) מ"א: (לו) א"ר ופמ"ג: (לו) מחה"ש: (לח) הובא במ"א: (ח) מ"א: (צ) פרי מגדים בסיון ס"ו ס"ק י"ג: (א) אחרונים:

הגהות ותיקונים: (א) בלימוד:

הערות והארות: (1) ע"ן בה"ל ס"ב ד"ה חזור ואומר וכו' לענין אם הוא ממש כתפילה לכל דבר וע"ן מ"ב ס"י ס"ק ל"ה לענין לענות אמן אחר שהתחיל הפסוק: